

План на урок (8-12 клас): Основни правописни правила

Развиване на умения за търсене, оценка и систематизиране на информация в предметна област „Български език“ за 10 клас

Предложеният план е универсален и може да бъде адаптиран и проведен за всеки клас от осми до десети. Темата е актуална и злободневна. Дава възможност за изява на учениците чрез търсене и систематизиране на информация в интернет за най-често допусканите правописни грешки от всички хора в различните сфери на човешката дейност.

Урокът е приложим като подготовка за измерване знанията на учениците при провеждане на входното равнище през месец септември.

Всеки колега може да го промени, съобразно знанието/незнанието на учениците си. Да включи други правила и норми.

Част I : Търсене и оценка на информация

Цел на урока: Използват поне две стратегии за търсене на информация в интернет за често допусканите правописни грешки.

Връзка с учебното съдържание:

Предмет	Очаквани резултати на ниво УП	Очаквани резултати по теми	Дигитално – медийни компетентности
Български език	<ul style="list-style-type: none">- Да се възпита у учениците загриженост и навици за спазване на нормите на българския книжовен език- Да усетят тревогата от все по-нарастващата неграмотност у подрастващите	Затвърдяват се познати понятия: правопис, фонетичен правописен принцип, озвучаване, обеззвучаване, потъмняване, пунктуация, видове сложни изречения и пунктуацията при тях.	Информационна грамотност, комуникация и сътрудничество. Умения за работа в интернет и различни източници на информация: сайтове, онлайн правописни речници, блогове на колеги.
Всички сфери на човешката дейност и	Пишат грамотно	Търсят и проверяват информация онлайн, когато имат	Ориентират се в онлайн пространството и

отделните предмети		затруднения	използват телефоните си целенасочено.
--------------------	--	-------------	---------------------------------------

Среда/ Материали: Компютърен кабинет с достъп до интернет/ Поне 1 компютър, бяла дъска, проектор, маркери.

Основни понятия: браузър, търсачка, дигитална ера , правопис, фонетичен и правописен принцип, озвучаване, обеззвучаване, потъмняване, пунктуация, видове сложни изречения.

Ход на урока:

Въведение : мозъчна атака – 10 минути	
Учител	Ученици
<p>Учителят прожектира подготвена от него презентация с груби правописни грешки: надписи по витрини на магазини, обяви и подобни такива, които да предизвикат интерес у учениците и, разбира се, положителни емоции (смях).</p> <p>Учителят пита учениците дали са им познати подобни грешни надписи. Какво впечатление оставят в тях?</p> <p>Въвежда се темата, като се обяснява на учениците, че е от изключително значение да пишем грамотно.</p> <p>Учителят започва дискусия с учениците, за да постави темата:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Какво е вашето отношение към подобни правописни грешки? 2. Оказва ли то влияние върху мнението, което другите си изграждат за вас? 3. Какво знаете за нормите на СБКЕ (съвременния български книжовен език)? 	<p>Споделят мнението си на базата на личния си житейски опит.</p> <p>Дават примери за грешки, допускани от тях по време на учебен час.</p>
<p>Стартира „мозъчна атака“ с цел извличане на ефективни стратегии за търсене на информация в интернет.</p>	<p>Чрез насочващи въпроси се очаква учениците да достигнат до следните СТРАТЕГИИ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Използване на търсачка (учениците да знаят разликата между търсачка и

<p>Примерни въпроси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Как постъпвате, когато се колебаете за правописа на конкретна дума? 2. Разчитате ли на онлайн правописния речник? 3. Дайте примери за Вашите начини на търсене: думи, изречения...? 4. Как да постъпим, ако правописът на дадена дума в различните източници в интернет е различен? 	<p>браузър).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Търсене с ключови думи (най-често практикувания от тях начин). 3. Проверка на правописа в повече от един източник – речници, справочници, христоматии.
<p>Учителят разделя класа на четири групи по 4-5 ученици. Всяка група изтегля по една тема, за която да търси информация:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Често срещани правописни грешки при гласните. 2. Често срещани правописни грешки при съгласните. 3. Членуване на имената. 4. Правопис на двойни съгласни 	<p>Всяка група работи самостоятелно и записва в тетрадките ключовите думи, които е използвала и маркира резултатите.</p>
<p>Основна дейност - 20 мин. Търсене на онлайн информация в групи - 15 минути.</p>	
<p>Учител</p>	<p>Ученици</p>
<p>Учителят оставя учениците да работят сами, но ако много се затрудняват, дава насоки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Отворете търсачката. 2. Изпишете ключовата дума. 3. Изберете сайта, който Ви допада най-много от гледна точка на търсената от Вас информация. 4. Преценете дали съответният източник е надежден и отговаря на целите на задачата. Фактите да са обективни и достоверни, а не да отразяват ЛИЧНОТО мнение на автора. Нормите са задължителни за спазване и регламентирани. Изключенията при правописа на част от думите също. 	<p>Използват стратегии за търсене и следват инструкциите на учителя.</p> <p>Попълват в тетрадките или на екранна снимка, за да не губят време.</p> <p>Избират си по един „говорител“ на групата и дават информация за:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ключовите думи, които са използвали. 2. Проблеми и затруднения, ако са имали такива. 3. Източниците, които са използвали. 4. Споделят правописните особености на думи, които те сами са избрали, обясняват особеностите при правописа им и цитират източниците. Важното в случая е да намерят информация от възможно най-много източници. 5. Следят времето.
<p>Учителят може да допълни, че за да бъде максимално ефективна работата, тя трябва да бъде разпределена вътре в екипа – всеки ученик от групата да работи с отделен</p>	

източник. Накрая сравняват информацията.	
Заклучителна дейност -8 минути	
Учител	Ученици
Разпитва учениците какви стратегии са използвали и провежда дискусия за преживяванията на децата при използване на стратегиите. Моли учениците да споделят дали са изпитали затруднения при обобщаване на информацията за правописа на думите с „о“ и „у“, които се грешат най-често.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Споделят личните си стратегии. 2. Затвърждават тезата, че най-много груби правописни грешки се допускат при правописа на гласните и съгласните. Причината е непознаването на нормите.
Източниците: учениците трябва да осъзнаят, че информацията в интернет е огромна. Тя може да им бъде полезна, но те трябва да бъдат критични и коректни, да не разчитат на един източник. Да използват уменията си и да намират онлайн необходимата им информация сравнително бързо и лесно.	<p>Очаквани източници:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Онлайн правописен речник 2. Уча се 3. Как се пише? 4. Лични блогове.
За финал учителят дава оценка за работата на групите. Пита учениците дали са научили нови стратегии за търсене в интернет и ако има такива, ги записва на флипчарта.	Предлага допълнителни стратегии за търсене на информация в интернет.

Допълнителни разяснения:

1. Тема: Основни правописни правила

2. Вид на урока: Преговор и актуализиране на знанията

Подготовка за входно ниво

а) образователни:

- информативно-познавателни – учениците да си припомнят основните правописни и пунктуационни норми на българския език;

- комуникативно-практически – да се усъвършенстват уменията на учениците да откриват и редактират правописни и пунктуационни грешки в думи, изречения и текстове.

б) възпитателни:

- да се възпита у учениците загриженост и навици за спазване на нормите на българския книжовен език;

- да усетят тревогата от все по-нарастващата неграмотност у подрастващите.

3. Цел на урока: Припомняне на основните правописни и граматични норми и практическото им приложение.

4. МЕТОДИ И ПОХВАТИ:

Търсене на информация в интернет, самостоятелна работа на всеки член от екипа, работа в екип, мултимедия.

6. МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ – литература и социален живот. Грамотният човек е уважаван във всички сфери на човешката дейност. Във века на интернет ученикът трябва да използва технологиите и да ги прилага.

7. ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА – работен лист/лаптоп с правилно написани представки и примери, текстови задачи, тестове, телефони на учениците с интернет.

8. ХОД НА УРОКА:

а) уводна част – създава се благоприятна атмосфера за часа: учителят разяснява причините, които налагат да се припомнят и да се упражняват основните правописни и пунктуационни правила (много правописни и пунктуационни грешки, които учениците допуснаха на входното ниво по БЕЛ и на писмената работа по литература).

б) същинска част:

- записва се темата „Правопис и пунктуация – упражнение“;

- ученик чете от лаптопа правилно написаните представки и примерите за тях (някои от тях са записани на дъската);

- изпълняват се упражненията, предварително написани на листове, може да се представят и на бяла дъска: да подчертаят правилно написаните думи/ да редактират грешните думи/ да открият грешно написана дума в изреченията от група маркирани думи/ да редактират текст.

Учениците се разпределят на групи и решават задачи самостоятелно.

Учениците самостоятелно решават/ редактират по пунктуационни задачи и при проверката обясняват правилата.

Основни правила, които могат да се засегнат:

1. ЗАМЯНА НА БУКВИ ЗА ГЛАСНИ И СЪГЛАСНИ ЗВУКОВЕ.

ПРАВИЛО: Търси сродна дума или друга форма на думата, където съмнителният звук е под ударение. Напр.: **въобрѣ/Ажение – обрАз, вѣплѣ/Ащение – плѣт**

Запомни как се пишат представките! А те се пишат винаги по един и същи начин!

ЗА-: започвам, записвам, запея, залез;

ЗАД-: задпоставен, задграничен, задкавказки, задминавам;

НА-: наспивам, настигам, насоча, нахапвам;

НАД-: надлез, надхвърлям, надписвам, надхитрям;

РАЗ-: раздробен, разклащам, разказвам, разписание;

ВЪ-: въвлека, въведение, въдворявам;

ВЪЗ-: възварявам, възвратен, въздишане, възторг;

СЪ-: събеседник, събуден, съгласие, съградя;

ДО-: дочувам, допир, домъчнее, донос, доверие;

ПОД-: подтиквам, подхвърлен, подчинявам, поддръжник;

ПРО-: протривам, проумея, проуча, прочиствам;

ОТ-: отстоявам, отрязвам, оттеглям, отцедея;

ОБ-: обвивка, обрасна, обслужа, обстрел;

О-: оразличавам, объркам, овехтял, огласяне, осмивам;

У-: усмивка, удостоверение, узаконявам, украся;

БЕЗ-: безсмъртие, безпокойно, безпрепятствен;

ПРЕ-: пречупвам, превързвам, претоплям, преписвам;

ПРЕД-: предплатя, предсказание, предшественица, предумисъл;

ПРИ-: приписвам, привързвам се, пригладнявам, пристъпвам;

2. ПРАВОПИС НА ДУМИ С НАСТАВКИ -нен, -ен

ПРАВИЛО: Ако прилагателното име е в м. р. , ед. ч. и завършва на -нен, пише се -нн-, а ако завършва на -ен, пише се -н-.

искрен – искрена рожден – рождена фин – фина

военен – военна салонен – салонна пламенен – пламенна

3. Правопис на съгласни – нормите са налични в много източници. Всеки учител може сам да прецени какво да включи.

4. Членуване – нормите са налични в много източници. Всеки учител може сам да прецени какво да включи.

Учениците работят в работни листове, с телефоните си, в тетрадката, а това, което не могат да разберат сами, се обяснява от учителя.

Изготвил: Наска Железчева, преподавател по български език и литература в ПГРЕ „Г.С.Раковски”, гр. Бургас